

Height of Hospitality

Rav Belsky ~ Einei Yisrael

1

And Hashem appeared to [Avraham] in the plains of Mamre while he was sitting at the entrance of the tent in the heat of the day. (Bereishis 18:1)

And [Avraham] said, "My Lord, please, if I have found favor in Your eyes, please pass not by Your servant. (Bereishis 18:3)

2 הפסקה והפסוקים - ר' שאררמל

פרשתנו מתחילה נמנעה החסד של אלהים, ולא כחנה התורה שום מעשה חסד מפורש בקרא, רק זה המעשה של אחר מאה שנה, וכל החסד של אברהם אבינו של כל השנים רק נרמז בקרא דבי "ויטע אשל", וכמו שדרשו חז"ל (סוטה יג, והדבר נריך ביאור למה עד כאן לא מצינו בחזרה מפורש מעשי החסד של אברהם אבינו, שהי מרכזה למדת החסד.

3

בפרי לדיק (מאמר אחרון) מדייק מה שמצינו שהחזרה כחנה דוקא מעשה חסד של חסד שכללם המקבל לא נהנה מהחסד, שהרי היו מלאכי עניין, וכל המעשה חסד לא נגמר בחסד כמה שנוגע להמקבל, והלא דבר הוא.

R. Belsky

7

DURING HaKadosh Baruch Hu's visit to Avraham Avinu, three travelers in need of lodging appeared. It is possible, Rashi tells us, to understand Avraham Avinu's request, "please pass not by your servant," as having been addressed either to the angels, or to Hashem. If he addressed the angels, then the word adonai simply means "my lords," and carries no kedushah, no holiness. If, however, Avraham Avinu was asking Hashem not to leave while he cared for his guests, then Adonai is Hashem's Holy Name.

According to this reading, Chazal (Shabbos 127a) derive from here an astounding principle: "גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה" - Receiving guests is greater than receiving the Divine Presence." This is why Avraham Avinu asked HaKadosh Baruch Hu to 'wait' while he fed his guests.

Clearly, the idea that hospitality should take precedence over

8

the Presence of HaKadosh Baruch Hu needs explanation. It is reasonable to assume that one privileged to merit a revelation of the Divine Presence would immediately put aside any other obligations. Though we learn from Avraham Avinu that the opposite is true, how did Avraham Avinu know that he should attend to his guests before receiving Hashem? To understand this, we must understand the nature of hachnasas orchim in general, and the role of Avraham Avinu's hachnasas orchim specifically.

4 חנוכה - ר' אריה לייב הכהן שפירא

בתפילת גשם נאמר: זכור הנולד בבשורת "יוקח נא מעט מים" - בצדקו חזן חשרת מים. אנו מבקשים גשמים מזכותו של יצחק אשר נולד בבשורת "יוקח נא מעט מים", דהיינו - שבזכות מעשה החסד שעשה אברהם אבינו עם המלאכים זכה שנולד יצחק - כפי שיובאו להלן דברי ה"ילקוט ראובני". * ויש לעיין כמה מתייחד מעשה זה יותר משאר מעשי החסד שעשה אברהם אבינו בכל ימי חייו, שבזכותו זכה ליצחק.

על הפסוק "ותצחק שרה בקרבה לאמור אחרי בלותי היתה לי עדנה" (בראשית י"ב) כתב הילקוט ראובני וז"ל: "טעמא דצחקה שרה שסברה שהם אומרים כן מנפשייהו, וגם לא עבדית טבא דבגינא סלק צליתא ויתקבל" (פי' מרוב ענותנותה של שרה חשבה שלא עשתה מעשים טובים שיקבל ה' את תפילתה) והיינו ותצחק שרה בקרבה ולא התחזו לה עובדה טובא דבגינה תזכה ואיהי לא ידעית דקבלה עליה לעשות גמ"ח בהכנסת אורחים, מיד איתערא חסד ורחמים דלעילא ואתגור למהוי ליה ברא" ע"כ.

* מבואר בדבריו ב' יסודות. רואים שכח התפלה הועיל כאן רק בצירוף מדת החסד. עוד מבואר שגם מה שזכתה שרה מכח מידת החסד שהיתה בה, הוא משום שבמעשה החסד עם המלאכים - יש קבלה חרשה ודרגה גבוהה יותר במידת החסד - אשר רק בעטיה זכתה לבן. גם כאן ראוי להבין מהו המיוחד במעשה זה.

הטור בהלכות ר"ח הביא מאחיו - שכל המועדים הם מזכות האבות הקדושים... חג הפסח - הוא מזכותו של אברהם שנאמר לרשי ועשי עוגות ובפסח היה. פירוש הדבר שבחג הפסח זכו ישראל לגילוי חסד מיוחד, ולחסד זה זכו מכח מעשה החסד שעשה אברהם אבינו עם המלאכים.

וראוי להבין מדוע מידת "חסד לאברהם" מתאפיינת במיוחד דוקא במעשה זה. ובפרט שמעשה זה לא יצא כלל אל הפועל שהרי מלאכים היו וגם העיסה

5

עוד מצינו דברים בהגדרת יחודיותו של "חסד לאברהם" באבות דרבי נתן (פרק ז):

"איוב עשה ד' פתחים לביתו כדי שלא יהיו עניין מצטערים להקיף את כל הבית, הבא מצפון יכנס דרכו, הבא בדרום יכנס דרכו וכן לכל רוח... והיו עניים משיחים מה אוכלים ושותים בתוך ביתו של איוב, וכשנפגשו זה בזה אומר אחד לחברו מאין אתה בא, מתוך ביתו של איוב ולאן אתה הולך לביתו של איוב (ואומר זה לזה כך נתן לי איוב) וכשבאו עליו פורענות הגדול אמר לפני הקב"ה, רבש"ע לא הייתי מאכיל רעבים, משקה צמאים, וכי אעפ"כ אל הקב"ה לאיוב, איוב עדיין לא הגעת לחצי שיעור של אברהם, אתה יושב ושוהה בתוך ביתך. את שדרכו לאכול בשר - האכלתו בשר. את שדרכו לשתות יין, השקיתו יין.

* אבל אברהם לא עשה כן, אלא יושב ומהדר בעולם, וכשימצא אורחים מכניסם לתוך ביתו. את שאין דרכו לאכול פת חטים - האכילו פת חטים, את שאין דרכו לאכול בשר - האכילו בשר ואת שאין דרכו לשתות יין - השקהו יין, ולא עוד אלא שעמד ובנה פלטרין גדולים על הכרבים והניח מאכל ומשקה וכל הבא נכנס אוכל ושותה וברך לשמים, לפיכך נעשית לו נחת רוח", ע"כ.

6

ויש להבין את לשון חז"ל אתה לא הגעת לחצי שיעור של אברהם, הלא שנינו בגמ' כתובות "כדי מחסורו" (דברים ט"ו) - אתה מצוה עליו לפרנסו, ואי אתה מצוה עליו לעשרו. "אשר יחסר" אפילו סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו", ע"ש.

מבואר שאין מצוה להוסיף על מה שהעני מורגל בו ולהעשירו, ואם כן - אם אברהם אבינו הוסיף לטובת העניים לפניו משורת הדין, ואיוב לא עשה

כן, לכאורה נקרא הדבר שאיוב עשה שיעור שלם ואברהם עשה לפניו משורת הדין, מדוע נקרא הדבר בפי חז"ל - שאיוב עשה פחות מחצי שיעור של אברהם.

Avraham Avinu's quality of kindness, his *middah* of chessed, could be understood on many levels. First, we see that *hachnasas orchim* represents the full manifestation of the attribute of *gemilus chassadim*, which is counted as one of the three pillars on which the world was established. על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. On three things the world stands: On the Torah, on the Service, and on loving-kindness" (Avos 1:2). The Torah is replete with acts of kindness. Chazal tell us (Sotah 14a), "The Torah begins with an act of kindness, and it ends with an act of kindness. It begins with an act of kindness, *And Hashem, ייעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, God, made for Adam and his wife garments of hide, and He dressed them*' (Bereishis 3:21). It ends with kindness, *And He buried him [Moshe] in the valley*' (Devarim 34:6)." Additionally, every mitzvah *ben adam lechaveiro*, the commandments governing the relationship between people, can be understood as a formal expression of kindness. Avraham Avinu thus perfected his level of loving-kindness through the performance of exemplary hospitality. *

11

In a deeper sense, loving-kindness is called a *derech Hashem*, one of the pathways of the Ribbono Shel Olam. We have already discussed in some detail how Avraham Avinu performed a double service by dedicating his life to chessed. On a simple level, he reflected his Creator with every movement. Avraham Avinu represented Godliness in the world by emulating HaKadosh Baruch Hu to the extent a human being is capable, and this included actively providing for the welfare of the inhabitants of the earth. In this sense, he was a living example of *tzelem Elokim*, the Divine image. (1)

M

13

שורש ההבדלים בזה שמכח החיוב של "ואהבת לרעך כמוך" - כשאין למי להיטיב, אין דין לצאת בחוס היום, שהרי אין אנשים ואין עם מי להיטיב, מדין "ואהבת לרעך כמוך" - יש דין של כדי מחסורו ולא יותר. ומכח מכך שהנהגתו של אברהם בהכנסת האורחים בחוס היום, לא נבעה מחיובים של בין אדם לחבירו, הנהגתו זו שרשה בחיוב של "יהלכת בדרכיו", כשם שבכריאת העולם ברא הקב"ה את העולם, כדי ליצור אפשרות של הטבה, כך ההתדבקות במידותיו הביאה את אברהם אבינו לחפש - איך להרחיב את אפשרויות ההטבה. ולכן (א) מוצאים אצל אברהם את החיפוש אחרי האורחים (ב) כמו"כ את הנתינה מעבר לרגילות "את שרגיל בכשר וכיו" (ג) את ההשפעה על האורח לדבקות בה, שהרי א"א גרם שיודו ויברכו, ולדברי הרמב"ם אין חסד רוחני בכלל ואהבת לרעך כמוך (עי' ברמב"ן שם). אולם ב"מה הוא אף אתה" אין לדבר גבול דו"ק. שכן כל חסדו נבע ממהלך של דביקות בהקב"ה - מה הוא אף אתה. ולכן איתא באבדר"ן - שאיוב "לא הגיע לחצי שיעור" מחסדו של אברהם.

14 15 חסד

לפי"ז יש להבין מה דאיתא בגמ' (שבת קכז): "אמר רב יהודה אמר רב גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה", והביאור בזה שלמרות שקבלת פני השכינה היא דבר נשגב מאד, עדיין אין בזה התדבקות במידותיו של הקב"ה, אילו הכנסת האורחים של א"א, לצאת ולחפש בחוס היום - למי להיטיב זו היא הליכה בדרכיו של הקב"ה ודביקות של מה הוא אף אתה.

והנה יש לשאול לכאורה אם רצה הקב"ה לתת לא"א את חפצו לעשות חסד, מדוע לא הכניס חמה לנרתיקה כדי שיוכלו להגיע אורחים - בשר דם. אולם לפי האמור יש לומר שהקב"ה רצה לנסות את אברהם במדרגה המיוחדת של "יהלכת בדרכיו" ומדרגה זו באה לידי ביטוי דוקא באופן הזה של בחוס היום כאשר מצד הטבע אין אורחים ואין חיובים של בין אדם לחבירו, האם אברהם אבינו יחפש את הדבקות של התדבקות במידותיו. ואכן אברהם אבינו גילה בתשוקתו העזה לאורחים ובמסירות נפשו לקבלם את הדרגה העליונה של מידת החסד ועל כן נתייחד מעשה זה בשלימות החסד שבו ובכך שהוא מגלה על כל דרכו של א"א שהחסד שעשה הוא במהלך של "מה הוא אף אתה".

ונראה בס"ד ששני מיני הטבות הם, ומשני מקורות נפרדים הם נלמדים, ישנה הטבה עם חברו אשר בדין בין אדם לחברו יסודה והיא הנלמדת מהפסוק "ואהבת לרעך כמוך". אולם ישנה הטבה שבמידות שבין אדם לחברו אשר נלמדת מהפסוק "יהלכת בדרכיו" - מה הוא רחום אף אתה רחום, אשר בו נצטוונו להדבק במידותיו וכמו שנבאר להלן.

וז"ל הרמב"ם (פ"ד מאכל ה"א): "מצות עשה של דבריהם לבקר חולים ולנחם אבלים ולהוציא המת ולהכניס הכלה וללוות האורחים ולהתעסק בצרכי הקבורה, לשאת על הכתף ולילך לפניו ולספוד ולחפור ולקבור, וכן לשמח הכלה והחתן ולסעדם בכל צרכיהם, ואלו גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור. אע"פ שכל מצות אלה מדבריהם, הרי הם בכלל "ואהבת לרעך כמוך", כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים - עשה אותם לאחיק בתורה ובמצות עכ"ד.

12a

מאידך בהלכות דעות (פרק א' ה"ה) כתב הרמב"ם ז"ל: "מצוין אנחנו ללכת בדרכים אלו הבינונים והם הדרכים הטובים והישרים שנאמר והלכת בדרכיו כך למדו בפירוש מצוה זו, מה הוא נקרא חנן אף אתה נקרא חנן מה הוא נקרא רחום אף אתה היה רחום... ועל דרך זו קראו הנביאים לא-ל בכל אותם הכינויים אך אפים רב חסד צדיק וישר תמים גבור וחוק וכירצא בהן, להודיע שאלו דרכים טובים וישרים הם וחייב אדם לנהוג עצמו בהם ולהדמות

12b

כפי כוחו... ולפי שהשמות האלו שנקרא בהם היוצר הן הדרך הבינונית שאנו חייבים ללכת בה נקראת דרך זו דרך ה', והיא שלימדה אברהם אבינו לבניו שנאמר כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט וההולך בדרך זו מביא טובה וברכה לעצמו, שנאמר למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו. עכ"ד.

12c

מבואר מדברי הרמב"ם שישנם שני חיובי הטבה, ישנו חיוב אחד של בין אדם לחבירו אשר יסודו נלמד מהילפותא של "ואהבת לרעך כמוך". אולם ישנו עוד חיוב אחר אשר אינו תלוי בגדרי ירעך שמה שאתה חפץ שיעשו לך תעשה לחבירך, אלא יסודו בחיובים שבין אדם למקום, מה הוא אף אתה, שהוא החיוב להתדמות לבוראו. כי כשם שהבורא ית' ברא את העולם כדי להיטיב ומנהיג אותו ב"ג מידות של רחמים כך גם עליך להתנהג כמותו.

הנמק"מ בין שני חיובים אלו, הם ההבדלים שבין החסד שעשה אברהם לבין החסד של איוב. חז"ל באבות דר"ג הנ"ל מונים ג' חילוקים אשר בעטיים נחשב החסד של איוב לחצי שיעור מאברהם אבינו (א) איוב ישב בביתו משא"כ אברהם אבינו היה מחזר ומחפש להיטיב (ב) איוב את שרגיל לאכול בשר האכילו בשר משא"כ א"א נתן יותר מרגילות האורח (ג) א"א היה גורם שאנשים יודו ויברכו את ה' לאחר שאכלו.

Midot ~ R. Feldbrand

15

*As long as Avrohom lived, he was Hashem's chessed representative in this world. (Sefer HaBahir, cited in Tshet HaTanach) His hospitality included giving food and drink, accompanying people, and giving them a place to sleep. In Avrohom's home, everyone was given everything they requested. (Avrohom planted the Eishel. The letters can be reversed to spell she'al, which means "ask.") (Midrash Tanchuma)

16

When cooking or cleaning, giving someone a lift, teaching, keeping someone company, or cheering someone up, remind yourself that you are sustaining creation and cleaving to the Creator by doing chessed with His children.

מכיל אותן מקורות שהובאו בתחילת הדברים - התברר, שמעשה זה של הכנסת האורחים כחום היום, היה בו משום גילוי על מדרגה מיוחדת וגבוהה יותר בחסדים של אברהם אבינו וגם של שרה ועל כן רבו הפירות אשר נולדו ממנו.

אברהם ושרה זכו ליצחק, חג הפסח שרשו בחסד זה כמו שהובא מדברי הטור, ואף המן השליו, הבאר וענני הכבוד בתקופת המדבר ינקו מזכות זו
נשאלה השאלה מה המיוחד במעשה זה יותר מכל מעשי החסד שעשה אברהם אבינו בימי חייו.

על פי האמור יובנו הדברים. הכנסת אורחים זו של אברהם ושרה מתייחדת בשייכותה הברורה לחסד - שאינו רק פעולה של בין אדם לחברו. אלא מעשה

של התדבקות בדרכיו ית' מה הוא גומל חסדים אף אתה גומל חסדים וכמו שנתבאר, וכיון שכאן היה גילוי על כל דרכו של אברהם אבינו, שזוהי הפנימיות של מעשי חסדיו, על כן מבאן בדוקא - יצאו כל אותן פירות שזכויות - לו ולבניו אחריו לדורות עולם, וזהו משיב בספר המספיק לעובדי ד' שמעשה המלאכים מגלה על כל דרכם של אברהם ושרה ולכן בהספידו אמר שרה הדגיש א"א רק את מעשה זה - "חגרה בעו מותניה". ולכן גם הבקשה היא מזכות "הגולד בבשריה יוסח נא מעט מים". [ענין נוסף מודגש בזה, ד"ר יוקי

25

21 ובה' אומ' (19-26)

21 בתיב (דגים ט"ו) "נתן חסן לו ולא ירע לבנך נתת לו", ואמר רבי ר' בונם ז"ע כי צעם שצא עני לאדם, ורואה האדם צער העני, הרי נותן צדקה לא מצד מדת החסד כנ"ל, רק שנוגע לו לעצמו הצער, ויש נתינה זו נתינה של לגרמי' עבד, ולכן נתינה החמורה ענה שימן לו מקודם נתינה א', ועי"ז ילך ממנו הצער, ומהי הנתינה השני' מצד מדת החסד, והשפעה מצד הנותן, וזו כונת הכתוב - שע"י נתן חסן - היינו שימן ב' פעמים, תהי' התוצאה שלא ירע לבנך נתת לו, דהיינו שלא תהי' הנתינה מצד שהדבר

המלאך "ולא תשכח וגו' ממני", היינו ממני אהה יכול לראות כי הרצון הי' בשלימות, כי אני הוא המלאך שנברא ממעשה המזוה של עקידת יצחק, ואם אהה מסתכל עלי תראה שנבראתי מבני חסרון. ע"ד מה שאיתא בתפארת שלמה על הפזמון "מלאכים יספון", כי מה יש למלאך לפחד מיום הדין, רק מדברים מאלו המלאכים שנבראו ממעשה המצוות של בני ישראל, וכיום הדין ממשמשין את המצוות לראות אם הם שלימים, אם נעשו בכונה הרצו' או לא, אלו המלאכים מפחדים מיום הדין, וזה כוונת המלאך כאן, שאצ"ע"ה חשש שהרצון לא הי' בשלימות וחסר עדיין עשי' בפועל, ולזה אמר המלאך "ממני", ממני תראה שהי' בשלימות עד כדי עשי'. [ויש לציין עוד, עפ"י המבואר בספרי קודש (ערכי נחל פי חקת) כי מלאך והמחשבה נברא הנשמה של המלאך ומהמעשה נברא הגוף, וכאן שהי' רצון עו עד שהי' נחשב לעשי', י"ל דנברא גם הגוף וזה הכונה ממני, שהרי אהה רואה שנברא גופו של המלאך].

25

ע"ד מנאר הפרי לדיק, מה שהמורה כתבה חסד של אברהם אבינו דייקא באופן שלא הי' ציוס בפועל ובמעשה, להורות כי העיקר הוא הרצון בשלימות, כדי נפד ובלבד לעשותו, ולא כי נמעשיך, שצריך להיות

22

נוגע ללבו ומרגיש צער בלבו, רק ימן מצד מדת החסד.

23

ובזה יכולין להבין למה המורה כתבה דייקא מדת החסד באופן שהי' חסר המקבל, דהיינו שהיו המקבלים מלאכים, שלהם אינו נוגע כל ענין האכילה וההכנסת אורחים, להודיע כי מעלת החסד של אברהם לא הייתה מצד זה שיש מקבל, רק מצד מעלת החסד שיש בנותן, והבין.

24

בפרי לדיק איתא על ענין זה יסוד נפלא, ויכולין על פי דבריו לקשר תחילת הפרשה עם סופו עם פרשת העקידה. בפרשת העקידה מצינו לימוד גדול על כח הרצון והחשק של האדם. כי יש כח ברצון שהי' נחשב כמעשה ממש, כמו שמבואר באורך בספר אור גדליהו לאחמ"ו ולזה"ה, כי מה שנאמר לאצ"ע"ה "העלהו שם לעולה" לא הי' מזכיר או צעם הדיבור כי הכונה הוא העלהו ולא שחטוהו, רק לאחר שעשה אצ"ע"ה ההעלאה באופן שהי' בהעלאה רצון גמור והי' נמשחנתו כבר נגמר כאלו עשה, או נחברר כי די בהעלאה. אברהם אבינו עשה את פעולת ההעלאה בשלימות הרצון והחשק לשחטו שהי' נחשב ברצונו כאלו הוא כבר שחטו, וממילא עי"ז לא הי' צורך לפעולת השחיטה למעשה. ואצ"ע"ה לא האמין בזה שהרצון שלו יחשב כמעשה בלי הוכחה בעולם העשי', לכן רצה לעשות בו מוס כמו שהביא רש"י בשם חז"ל, ואמר לו המלאך שכבר נתקיים כל העקידה ברצונו ומחשבתו, ודי בזה דהרי הוא כאלו הי' המעשה בשלימות, והי' נחשב ההעלאה כמו שחיטה. המלבי"ם כתב לפרש מה שאמר

26 הרצון לעשות, והרצון צריך להיות בשלימות, ועיקר הנקודה הוא הרצון. רק האדם צריך לדעת כי הכור המצתן על הרצון אם הוא בשלימות, תלוי אם נגמר במעשה, כי רצון טוב בלי חסרון נגמר בעולם במעשה, ואם לא נגמר זה שימן שחסר הי' ברצונו, [מן ממקומות, שאין זה עסק האדם למה לא נגמר במעשה, אבל האדם מצדו צריך להגביר הרצון עד כדי כך שיהא נגשם בפועל ובמעשה]. כבר אמרנו כמה פעמים המימרא של החד"א "אין לך דבר העומד בפני הרצון", שכוונתו היא שדאי בעולם המעשה יש לאדם מניעות ועיכובים, אבל על הרצון הרי אין לו עיכובים, אין דבר העומד לפני הרצון לעכבו, א"כ יש תציעה על האדם למה אצ"ע רוצה. כאשר הגיד אחמ"ו ולזה"ה בשם ספה"ק צפ"י דברי חז"ל ריש בראשית שאמרו דעלמה במחשבה לבוא כמדה"ד, שפי' דנמשכה נשאר מדת הדין, דהיינו על המחשבה שהכונה הוא הרצון, דנים במדת הדין, כי רק במעשה ראה שאין העולם מתקיים, אבל על הרצון יכולין לתצוה בדין. חה תציעה גדול על האדם שצריך להגביר רצונו ויהיו בשלימות, כי זה הלימוד מפרשמינו עד כמה חשוב הרצון, ועד כמה הרצון הוא העיקר, שהמורה כתבה לדורות רק זה החסד של אברהם אבינו שנתקיים רק ברצון ולא במעשה.

19 ונאמת יש מדיוק זה ללמוד סיוע לדברי האנני

נור בתשובה (ח"מ סי' מ"ט מחדש ו'), שדן שם למה צדקה אין צ"ד יורדין לנכסיו לגבות הצדקה שמחויב מצד היותו בן העיר, ומסביר שם עפ"י המהר"ל בשילוח הקן שאיתא במשנה האומר על קן פפון יגיעו רחמיך משתמקין אותו, שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים ואינם אלא גזירות, ומבאר המהר"ל שכן גזרה חכמתו ית' שיהי' האדם איש טוב ועשה פעולה של רחמים, ואינם רחמים על הקן לפור, רק גזירה שהאדם יעשה פעולה של רחמים כדי שיהי' נעשה בזה רחום, ויהי' דבוק במדותיו של הקב"ה. ועפ"ז מבאר האנני נור שגם צדקה הכונה היא כן, שהמזוה היא שיקיים מעשה נתינה הצדקה, כי עי"ז עושה הוא הפעולה של רחמים, ואין המזוה מצד קבלת המקבל, דא"כ עושה מנותיו של הקב"ה רחמים ואינם אלא גזירות, דמצד המקבל הרי יש הרבה דרכים וחשבונות למקום, ואין המזוה מצד רחמותו של הקב"ה על המקבל, רק שהאדם יתן ממונו להזולת, ועי"ז עושה מעשה של רחמים והוא דבוק במדותיו של הקב"ה, וממילא אם יהי' הדין שצ"ד יורדין לנכסיו והוא אינו נותן מעצמו, הרי תהי' כל הצדקה רק מצד המקבל, ואין כאן קיום ענין זה שיש במזוה של צדקה, עי"ז דבריו הנעימים לענין ריבית ג"כ.

והדברים מבוארים עפ"י מה ששמעתי מאחמ"ו ולזה"ה לבאר החילוק בין חסד של נח לחסד של אברהם, די שחסד שאלם עושה שהוא רק מצד מה שהנותן מרגיש צערו של המקבל, ונוגע לו בנפשו עד שמפריע לו שאינו יכול לנוח מפני זה, וזה

20 באמת חסד שעושה רק כדי שהוא צעמנו ימצא מנוחה, ואין בזה הדבק במדותיו מה הוא רחום וכו', שהרי הקב"ה עושה חסד מפני שחפץ חסד הוא, ואינו ח"ו תלוי במה שמרגיש צער של המקבל, כמוזן לכל מאמין. ואברהם אבינו הוא הי' מרכבה למדת החסד, שעשה חסד למען הטבה להזולת, כי זו היא מדת רחום של הקב"ה, שרצונו הפשוט הי' להטיב לבריותיו ולכן ברא העולם, עולם חסד יבנה וקיום העולם הוא בחסד זה, נמצא שאין מדת החסד מצד מה שהמקבל נוקק לחסד, רק מצד הנותן הרוצה להשפיע מצד מדת החסד. וזה יובן מה שאברהם אבינו ישב פתח האהל לראות אם יש עובר ושב, ולכאורה מה הי' מנטער אברהם אבינו אילו לא הי' אורח, אם אין מי שצריך לחסד, למה לו להנטער, אך חשבון זה הוא אמת אם כל החסד הוא מצד המקבלים, אבל אצל אברהם הי' מדת החסד מצד הנותן כנ"ל, ולכן הי' מנטער אם יש עובר ושב, כי חסר לו מדת השפעה שלו שהיא מדת החסד.

ואקוזה פת לזום וסעדו לככם אזור תעברו כי על כן עברתם על עבדכם ויאמרו כן תעשה כאשר דברת: (י"ח ה')

ופינך רש"י: כי על כן עזבתם - כי הדבר הזה אני מנקה מכם מאחר שעזבתם עלי לכבודי:

הנהגה חשובה בענין החסד רואים אנו כאן, שכשעושים טובה ליהודי, צריכים לתת לו את ההרגשה שהוא העושה הטובה לנותן בכך שנוטל ממנו, ולא שירגיש שהנותן עושה עמו טובה כמה שנותן לו, וכפי שאמר אברהם למלאכים שאכילתם אצלו תהיה כבוד עבורו ונמצא שהם עושים עמו טובה.

ומאוד צריכים לזהר בזה, שלא לתת לשני הרגשה שהוא הנצרך, וכמו שמבואר בחז"ל (נכא בתרא דף ט ע"ב), שהנותן פיתו לפני מתכרך כשש ברכות, והמפייסו - בי"א ברכות, ומשמע (ע"ש בתוס' ר"ה והמפייסו) שלאותן י"א ברכות זוכה אפילו בלא שיתן לו כלום, ונמצא שכשיפייסו וגם יתן לו לאכול - יזכה לתשע-עשרה ברכות.

וזכור לי שפעם אחת הלכתי לבקר את הגה"צ רבי דוד מושקוביץ זצ"ל, הרב מבוניאד, וכיבדני לאכול אצלו, והפציר כי רבות תוך שהוא מסביר לי שאם אוכל אצלו תהיה לו מכך הרגשה טובה וגם בני ביתו יהיו מאוד מרוצים מזה וכו'. בדבריו אלו הצליח להעניק לי את ההרגשה שכביכול אני הוא זה שעושה לו טובה באכילתי אצלו.

ואקחה פת לחם... ויקח בן בקר (י"ח ה')

ובלוט כתיב (להלן י"ט ג') ומצות אפה. וטעם הדבר שאברהם הכין לחם ובשר ולוט אפה מצות יש לכיין עפי הטבע הטבע בלבנות אנשים בעת שמקבלים אורח לביתם, כי אם האורח חביב על בעל הבית, חביב לו גם עיניו אצלו עוד לא היה זמן, וכמו שאמרו במדרשים בטעם הג שמיני עצרת של הג הסכות, שאמר הקב"ה לישראל (בעת עלייתם לרגל) קשה עלי סרידתכם (בתורתם לביתם) לאחר החג, התעכבו אתי עוד יום אחד, הוא יום שמיני עצרת, והוא גם הטעם ממה שצריך לכבד את יום שאחר החג (אשר חג) כדי לעכב עוד ליום זכרון וחביבות החג, וגם זה הוא הטעם מתוספת שבת.

ולא כן זה שהאורח אין חביב עליה וכש"כ אם הוא למשא עליה, או הוא מסתפק באיזה עת שהיא שהוא אצלו, וצאתו ממנו הוא לו לנחת רוח. ולכן אברהם שהי' מוקיר ומחבב אורחים רצה לעכבם יותר, לכן ראה במכוון להכין לפניו דברים שדרושים זמן להכנתם, כמו אפית לחם ובישול בשר, ובין כה יתעכבו אצלו, אבל לוס שרצה להפטר מאורחיו במקום, אפה מצות שדרוש זמן מועט, כדי שיאכלו מהר וילכו להם.

Rav Yisroel Salanter defined chessed as doing what the other person desires. It is up to us to ascertain what each person truly wants. The art of chessed is doing kindness without causing embarrassment to the recipient. It means considering the physical and emotional needs of our friends. Don't impose a second helping on your guest if she is watching her weight or when he wants to leave in time to drive home before dark.

מבואר בדברי חז"ל שדרשם הצדיקים שבתחילה הם מבטיחים מיעוט שבמיעוט - ייקח נא מעט מיס" ויפת לחם" ולא מפרזים לומר מעדנות ומשמנים, ולבסוף מגישים מעדני מלך - "שלוש סאים קמח סלת" ללוש ולאפות עוגות, "בן בקר רך וטוב" לכל אחד ואחד "כדי להאכילן ג' לשונות" (עיי' ב"מ פו, ב) וכן חמאה וחלב, ולו זו בלבד אלא שלכבודם ערך אברהם אבינו שולחן מלכים בו סעדו כל חשובי ונכבדי ביתו [כמבואר בדברי הרמב"ן פסוק ו, ע"ש].

ב. ביאור מידה זו שהצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה כתב רבנו יונה בפירושו לדברי המשנה במסכת אבות (פ"א משנה יד) "שמאי אומר וכו' אמור מעט ועשה הרבה, והוא מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", וז"ל: "כשתבטיח את תבך בעבורו שום דבר אמור לו מעט ועשה לו הרבה, והוא מדרך המוסר והחסידות, ולמדנו מאברהם אבינו ע"ה דכתיב ואקחה פת לחם ואחר כך ויקח חמאה וחלב ובן הבקר וגו'. פי' אחר אמור מעט ועשה הרבה הוא מידת עליונות, ורבותינו ז"ל למדו מהקב"ה ית' שלא הבטיח אלא בשתי אותיות שנאמר (לעיל טו, יד) [וגם את הגוי אשר יעבדו] דן אנכי, וגאלם בשבע ועשרים מלות שנאמר (דברים לד, ד) או הנסה אלקים לבא לקחת לו גוי מקרב גוי וגו'. ועל זה אמר רבי סעדיה גאון ז"ל אם להבטיח את אבותינו בשתי אותיות עשה להם כמה נסים ונפלאות, על הגאולה העתידה לבא שנכתבו כמה דפים וכמה קונטרסין וכמה ספרים מהבטחות וכמה נחמות בירמיה בניאלים על אחת כמה וכמה, כי נפלאים יהיו מעשיו ממה שהבטיח נפשינו יודעת מאד. ויש לו לאדם לדעת ולחשב בדבר ולתת את לבו כי שכר גדול יהיה לו מפני הבטחותיו, עכ"ל.

ומבואר בדבריו שמידה זו לומר מעט ולעשות הרבה יש בה שתי בחינות: האחת, שתוכנה ותכליתה שייכים לאדם ש"אומר מעט ועושה הרבה", והיינו "מדרך המוסר והחסידות" להמעיט בכל מה שיכול את מה שהוא עושה. והוא ממידות הצניעות והענווה, שיש לנהוג בהם, ולכן יש לומר מעט, בצניעות ולא בהתרברבות וגאוה, אף שמתכוונים לעשות הרבה. והבחינה השניה, היותר עמוקה, היא ביחס ל"מקבל הטובה" - וכפי שנלמד מהקב"ה שאומר מעט ועושה הרבה, וכלפי הקב"ה הרי לא שייך בחינה של צניעות. ומה יש ללמוד שעומק מידה זו הוא להעניק למקבל ההטבה את ההרגשה כאילו אין כל מאמץ וטורח לעשות לו הטובה ואין זה אלא דבר פשוט וחסר ערך - כדי להקל עליו לקבל את הטובה. שהרי בקבלת לחם חסד אין זו הרגשה נעימה כלל ועיקר, ויש בה שנותנים לו כל כך הרבה. והוא בכלל מצות "והלכת בדרכיו", להשכיל לדאוג לכך שהמקבל ירגיש כמה שפחות שנותנים לו, והדרך לקיים זאת כאשר "אומרים מעט", ובכך ניתנת למקבל התחושה שכביכול ההטבה מועטת ואין בה טורח גדול, אף שבפועל "עושים הרבה".

ואילו דרכם הצנועה של הצדיקים, וכפי שנלמד ממעשיהם של גדולי העולם - להמעיט ולא להבליט את שבכוונתם לעשות, ולהעניק למקבל הטובה את הרגשה כאילו כל מה שנעשה בעמל וטורח לכבד ולתת לזולת אינו אלא דבר פשוט וקטן רק "מעט מיס" ויפת לחם" ולא יותר, כדי שלא ירגיש אי נעימות בקבלת הטובה, וכמו שנתבאר. וחיובו זה המוטל על כל אחד ואחד, כפי שאמר שמאי "אומר מעט ועשה הרבה".

enjoy what we are doing or we feel that this is the right thing to do. Doing more than you have been asked will enable the recipient of your kindness to feel better about all that you have done for him before, are doing now, and will do for him in the future. The extra thing you do could be a relatively minor thing, but the benefits are major.

- I asked him to lend me \$500. I was overwhelmed when on his own he offered \$2,000, and he told me, "Thank you for asking. It's my pleasure."
- I asked my friends if I could stay at their home for a few days. They told me their house was available for even a month. The entire week I was their guest I felt totally at home.
- I asked my neighbor if she could watch my children for a couple of hours so I could rest. My neighbor offered to have them stay overnight so I could get a good night's sleep. I felt grateful beyond words.
- I asked a few questions about how to use my new computer. I was treated to a full three-hour lesson.
- I asked for a lift and expected to walk from my neighbor's house to my own. Instead, the driver went out of his way to take me all the way home.

אברהם אבינו הוא המרכבה למידת החסד - "חסד לאברהם", וענין החסד הוא התפשטות החסד בלי גבולות. היפך מידת החסד אינו קמצנות, אלא 'צמצום'. בדרך כלל כאשר בא אורח, מכבדים אותו כפי חשיבותו. אינו דומה אירוח אדם רגיל מההמון, לאירוח אדם מכובד מאוד שמכניס לכבודו הכנה מיוחדת. דבר זה באמת הוא ממידת הצמצום, שהרי גם לאדם פשוט יש אפשרות להכין יותר, אלא מצמצמים את גודל ההכנה לכל אחד כפי מדרגתו.

אכן הגדרת מעשה הכנסת האורחים של אברהם אבינו היא, שאם היה מזדמן לו באותו יום אורח חשוב כמו משה רבינו ע"ה, היה מכין לכבודו בדיקוק את אותה הסעודה שהכין לכבוד הערבים השפלים, מפני שלא היה במציאות מה להוסיף, וזה המובן הנכון של חסד - רחבות בלי צמצום כלל!

אם נותנים לאחד יותר כי "מגיע לו" ולאחר פחות כי "לא מגיע לו", אין זו מידת החסד בטהרתה. זוהי נתינה 'בדין'! רק אם נותנים בלי גבול ובלי חשבון לכל אחד, זהו חסד אמיתי.

Baruch Hu revealed His Presence to Avraham Avinu through chessed, so too, Avraham Avinu would bring awareness of the Ribbono Shel Olam to the world through chessed.

There are different levels of chassadim that HaKadosh Baruch Hu performs. The Chovos HaLevavos mentions three levels of kindness in the section entitled Shaar HaBechinah. The first level includes basic kindnesses granted equally to all. One example of these broad-based kindnesses is the development of a fetus and its gradual maturation, and the way in which He ensures infants receive the care they need. These are miracles that Hashem performs daily in the lives of billions of human beings, and even animals.

Furthermore, HaKadosh Baruch Hu has performed specific chassadim for the Jewish people that reflect His unique relationship to them. The miracles of yetzias Mitzrayim and the Clouds of Glory that protected Klal Yisroel throughout their wanderings in the Desert are two examples of this.

The third, most intimate level of kindness, is the attention HaKadosh Baruch Hu gives to an individual. Hashem provides for each person's needs in a very precise way. Thus, every individual receives untold kindness from his Creator, personally tailored to his exact requirements.

Avraham Avinu reflected each of these levels of kindness in his own life. There was the general chessed that he did by bringing the world at large to an appreciation of Hashem's existence through the wonders of nature. Avraham also instructed his household in the ways of HaKadosh Baruch Hu, allowing them to perceive the special relationship they had with Him. The highest level of chessed was revealed to Avraham Avinu when HaKadosh Baruch Hu came to comfort him. The concern and intimacy Hashem showed Avraham Avinu on the most painful day after his circumcision demonstrated that Hashem can be seen by an individual through the personal experience of His kindness. For Avraham Avinu, that display of kindness was a revelation of Hashem Himself, a new level of prophetic insight.

Avraham Avinu responded to the prophetic vision of kindness by incorporating it into the kindness he would bestow on others. In this

context, Avraham Avinu's taking leave of HaKadosh Baruch Hu was nothing other than his carrying out of the nevuah of bikur cholim which revealed to him the depth of HaKadosh Baruch Hu's concern for each individual. Avraham Avinu was essentially saying, "I understand the message, I will now relay it to the world." Having undergone bris milah, Avraham Avinu was now worthy of receiving the Divine Presence on an unprecedented level of intensity. This further increased his power to transmit the revelation of Hashem to the world.

This explains the attention to personal detail that Avraham Avinu lavished on his three guests. "Take, please, a little water and wash your feet, and rest under the tree and I shall get a loaf of bread and you may satiate yourselves" (Bereishis 18:4-5). Avraham rushed to serve them. "And Avraham rushed to the tent, to Sarah" (verse 6), and instructed her to quickly make loaves. Then, "Avraham ran to the cattle and took a good and tender calf" (verse 7). From beginning to end, Avraham Avinu took measures to assure that his guests would be comfortable and not have to wait longer than necessary. The honor, care and attention were all part of the new level of Divine revelation that Avraham Avinu was now capable of reproducing through his chessed.

Indeed, if one studies this parshah intently, he will discover the recipe for performing hachnasas orchim to its fullest extent. Hospitality is not simply providing a meal and a bed to a tired and hungry traveler. It is much more than that. The host is capable of restoring the soul as well as the body of his guests. He can rekindle the hope and self-respect of a lonely traveler, and provide him with the emotional fortitude to face any difficulties he may encounter.

The capacity to create a Kiddush Hashem, a sanctification of God's Name, through a sincere act of chessed is not limited to Avraham Avinu. Every Jew has this potential, even today.

A person who recognizes the tremendous chessed that Hashem does for him at every moment of every day will be filled with an overwhelming love of his Creator, and will likewise be filled with a strong desire to emulate this overpowering chessed.

48

When two Jews meet, something good should result for a third (Rabbi Yosef Yitzchok of Lubavitch)

הכנסת אורחים

א. מצוה להכניס אורחים, והיא בכלל גמילות חסדים רצה בקיום מצוה זו מקיימים גם את מצוות "ואהבת לרעך" רצו ו"והלכת בדרכיו"

גדרי המצוה הם כפי הגדרים שנתבארו לעיל בצדק א ובפרק ג.

שיעור המצוה

ב. הכנסת אורחים היא מהמצוות שאין להן שיעור, דהיינו שהטורח שטורח המארח בגופו עבור האורח, כגון ללוותו, אין לו שיעור. אולם מאידך, יש שיעור להוצאות הממוניות שמוציאים עבור האורח העני, ושיעורו ככל מצוות 'צדקה', עד חומש ממונו רצה

מצוה בו יותר מבשלו

ג. עדיף שהמארח יטרח בעצמו לכבוד האורחים, מאשר יאמר למשרתים ובני ביתו שיטרחו עבורם, כי מצוה בו יותר מבשלו רצה

❖ "יוסי, הכן בבקשה כוס קפה לאורחים". אם כוונת האב לחנך את בנו למצוות הכנסת אורחים, זוהי הנהגה נכונה. אולם, אם הדבר נובע מעצלות, אזי האב מאבד את המעלה של מצוה בו יותר מבשלו. אמנם, לפעמים בקשה זו נובעת מכך שהאב רוצה לשהות ולשוחח עם האורחים, ולא להשאירם לבד בשעת הכנת הקפה, גם במקרה זה זוהי הנהגה נכונה, כי היא נעשית לצורך קיום המצוה.

סבר פנים יפות

ד. כשיבואו אורחים לביתו יכניסם בסבר פנים יפות. יחס זה חשוב יותר מהמאכל שנותן לאורחים, וגם השכר על כך גדול יותר רצה

מטעם זה, אל יספר לפנייהם את תלאותיו, כי דברים אלו עלולים לשבור את רוחם בחשבם שבגללם הוא אומר זאת, כי אינם רצויים בעיניו. ואם יש בלבו דאגה, יכסנה בפניהם רצה

ה. יראה עצמו כמצטער על שאינו יכול לתת להם יותר רצה. המקבל את האורחים בסבר פנים רעות, כמעט שמאבד את כל שכר המצוה רצה

ו. ראוי לקבל את האורחים בחיבה יתירה, כמו שהיה בא לפניו עשיר גדול שיכול להרויח ממנו ממון רב רצה

ז. יש להקפיד שהאורח לא יתבייש. לכן, לא יביט המארח בפני האורח כשהוא אוכל, ויחתוך לפניו חתיכות אוכל בשפע כדי שלא יתבייש לקחת רצה

ח. מסופר על אחד מגדולי ישראל, שפעם שפך אורח בביתו ויין על המפה הנקיה, ומיד שפך אף הוא את יינו, בטעות כביכול, כדי למנוע בוש מהאורח.

ט. ראוי להציע ולהגיש לאורח ממוגון הסלטים המונחים על השולחן, משום שלפעמים הם נמצאים רחוק ממנו והוא מתבייש לבקש.

מהירות

י. מיד בבוא האורחים ישים לפנייהם לאכול, כי פעמים שהעני לא אכל זמן רב. והוא מתבייש לשאול. לכו יתו לו מיד רצה

46

50

51

52

53

54

49

53

54

63b וכן לדורות, נהגו לבחון את הכלה, עד כמה היא מצטיינת במידה זו, ובהתאם לכך היא נחשבת לראויה לנישואין עם חתן מובחר.

דוחה פורענות

ג. גדולה מצוות הכנסת אורחים שבזכותה הקב"ה מעלים עין מלשלם לרשע את גמולו^{ש"ס}.

64 משרה שכינה

א. בזכות מצוות הכנסת אורחים אפשר לזכות להשראת השכינה^{ש"ס}.

Midot

65 When the Bais HaMikdash existed, the altar atoned for man's sins. Now his table serves that purpose. (Chagigah 27) His table atones, as he offers hospitality to strangers. (Rashi Ibid; Mishnah Berurah 167, 30)

66 If we truly appreciated the power of this mitzvah, we would be standing on the street corner looking for guests. One known reward for offering hospitality to strangers is having children. Avrohom originally was akin to a sterile tree. After planting the Eishel, he was notified that his tree would be revitalized and he would have a child.

67 קאר משפח ר' משה אלמליך

אמר חז"ל (שבת קכ"ז, א') גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני השכינה, ותמה וכי יש לך דבר גדול יותר מקבלת פני השכינה, אמנם השימינו חז"ל מעלתה של הכנסת אורחים שמביאה לידי הכנעה, כמו שכתב הש"ה ז"ל (תורה שבכתב פ' וירא) בביאור מצות הכנסת אורחים, ולא תימא שהיא מדה, אלא המקיים אותה מקיים מ"ע דהלכת בדרכיו, ויש לו שכר כמצווה ועושה וכו', כי הקב"ה מכניס אורחים בכל עת ובכל שעה ובכל רגע, כי אם לא היה מכניס אורחים ברגע כמימרא היה העולם אבד ר"ל כי כל העולם אורחים הם לגבי הש"י, כאורח נטה לגון כי גרים אנחנו וכו'.

נמצא שעל ידי הכנסת אורחים מוכיח האדם שהוא עצמו אינו אלא אורח בעולם, וממילא נכנע לבו, ואלו הקבלת פני השכינה - עם כל הזכות שבדבר - עלולה להיות לו למוקש שיכשל בהתנשאות, כפירש"י (במדבר י"א, כ') על הכתוב: יען כי מאסתם את ה' אשר בקרבכם, אם לא שונטעתי שכונתי ביניכם לא גבה לבבכם ליכנס לכל הדברים הללו.

ויסוד זה למדנו מאברהם ראשון הענוים, שביקש מהש"ת שישרה שכונתו עליו תמיד, באמרו: אל נא תעבור מעל עבדך, ועשה פעולה בכיוון זה, וירץ לקראתם מסתח האהל" וזוהי הכנעה כמבואר, ולא זו בלבד אלא הגיע לשלימות ההכנעה, שנאמר "וישתחו ארצה" כמבואר (במאמר שלישי בפרשתינו), וע"ז זה רצה למנוע התנשאות המסקלת את השכינה, ולפיכך דבק בענוה שעליה נאמר, "ואת דכא", ואמרו (סוטה ה', א') אני את דכא, וברש"י "אני מרכין שכונתי אצלי".

Einei Yisrael

68 Chazal speak about Moshe Rabbeinu's ascent to the Heavens to receive the Torah. The angels protested, saying, since the Torah is the priceless hidden treasure, why should it be given to a man of flesh and blood? The Gemara explains how Moshe Rabbeinu defended the decision to give the Torah to humankind. There is a Midrash,¹ however,

69 which says that HaKadosh Baruch Hu Himself defended His decision and asked the angels: How can you suggest that the Torah remain in Heaven when you yourselves ate basar vechalav, milk and meat, in the tent of Avraham Avinu?

70 In a much deeper sense, HaKadosh Baruch Hu was saying something very different. He was reminding the angels of the experience of eating in the house of Avraham Avinu, the first Jew. They had come to bestow a brachah, but came away elevated from the powerful revelation of the Divine Presence they encountered there. The house of Avraham Avinu was a veritable mishkan, a tabernacle to Hashem, where even an angel could be inspired to a greater awareness of HaKadosh Baruch Hu. HaKadosh Baruch Hu wished to impress upon the angels the impact that the Torah could have if it were brought to the lower world. A home with Torah at its heart was an experience even malachim could not forget. Imagine the impact it could have on the human beings who may be privileged to enter.

יג. ראוי שלא להכביד את עצמו על האורחים, ולכן, ירמוז להם שהארוח אצלו יכול להיות קצר, ואם הם ירצו, הם יוכלו ללכת לדרכם, וכמו שאמר אברהם אבינו לאורחים "אחר תעבורו" ש"ב.

56 אלא יקבל אורחים, ויאכילם מאכלים פשוטים - דרך זו עדיפה מאשר שלא יכניס אורחים כלל^{ש"ה}.

60 שכן עקרות בית אשר נמנעות מלהזמין אורחים, בטענה שאין הבית נקי, ואין האוכל שבביתן מכובד דיו: אין מספיק סלטים, עוגות, שתיה ואף המנה העיקרית פשוטה. טענות אלו גורמות לכך שמצוות הכנסת אורחים מתבטלת בביתן לגמרי. עדיף להזמין אורחים במצב הקיים, מאשר שלא להזמיןם כלל (אלא אם כן תיגרם בושה גדולה לבעלת הבית).

57 לינה

כ. אם רצו האורחים ללון, ישכיבם במטות נאות ונוחות כפי הראוי להם, וגדולה מנוחת העייף כשהוא ישן במצעים נוחים^{ש"ב}. ויאמר בלבו, אילו הייתי מתארח אצל זה, בודאי הייתי רוצה שיכבדני ויאכילני וישקני ויתן לי לינה טובה, אעשה לו כן גם אני^{ש"ב}.

מצוה ללוות אורחים

כא. מצוה ללוות את האורח בצאתו לדרך.

שכר מצוה זו גדול יותר מכל שאר חלקי מצוות הכנסת אורחים, והוא החוק שחקקו אברהם אבינו, ודרך החסד שנהג בה, מאכיל עוברי דרכים, משקה אותם ומלוה אותם^{ש"ב}. אפילו המלוה את חברו ארבע אמות יש לו שכר הרבה.

58 The mitzvah of hospitality is greater than receiving the Divine Presence, and escorting (the guests when they leave) is greater than hospitality. It is greater than all other mitzvos of kindness. (Rambam, Hilchos Aveil 14: 2)

59 כז. אין רשות למלוה לחזור מן הלוייה כל זמן שיוכל לראות את האורח^{ש"ב}.

60 צידה לדרך

כט. יש לצייד את האורח במזון לדרך^{ש"ב}.

מצוה לתור אחר אורחים

ל. אין להסתפק במה שבאים האורחים לביתו, אלא ראוי לתור אחריהם ולחפשם כדי שיבואו לביתו, ואם הם מסרבים, ראוי לדבר אליהם דברים רכים ולשכנעם שיואילו לבוא^{ש"ה}.

61 המזמין את חברו

לה. מצות הכנסת אורחים קיימת כשבאו אורחים מחוץ לעיר, ונתארחו בביתו, או כשנתארחו אצל אחרים ומזמינם אליו^{ש"ב}.

62 אולם המזמין את חברו שבאותה העיר^{ש"ב} לסעוד בביתו, אינו נקרא אורח, ואינה אלא סעודת הרשות, אלא אם כן זימן את חברו לכבוד אורח אחר הבא אצלו, שאז אף חברו הוא בכלל אורח^{ש"ב}.

63a מידה השייכת לעם ישראל

מט. הכנסת אורחים היא המידה שעל פיה נבחנו עמים, אם הם רשאים להשתייך לעם ישראל (ע"י גיור), ואם לאו. עמון ומואב הורחקו מעם ישראל מלבוא בקהל בגלל קלקולם במידה זו. ולעומת זאת, יתרו, שאחז במידה זו, זכו בניו לישב בלשכת הגזית^{ש"ה}.